
Opgave 3 De vrijlating van Volkert van der G.

Bij deze opgave horen de teksten 4 en 5.

Inleiding

Volkert van der G., die in 2002 tot 18 jaar werd veroordeeld voor de moord op Pim Fortuyn, werd op 2 mei 2014 voorwaardelijk vrijgelaten. Kort daarvoor, in maart, maakte staatssecretaris Teeven dat bekend. Tekst 4 bevat reacties uit de Tweede Kamer op die bekendmaking. Tekst 5 beschrijft onder andere de bijzondere voorwaarden voor de vrijlating. Voorwaardelijke vrijlating is een recht van gedetineerden die een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan een jaar uitzitten. De regeling voorwaardelijke invrijheidstelling houdt in dat gedetineerden in vrijheid worden gesteld maar dat ze zich wel aan bepaalde voorwaarden moeten houden. De voorwaardelijke vrijlating van Van der G. liet de discussie over de regeling weer oplaaien.

De Wet vervroegde invrijheidstelling is in 2008 vervangen door de Wet voorwaardelijke invrijheidstelling. Gedetineerden hebben ook met de nieuwe wet nog steeds recht op invrijheidstelling nadat twee derde van de straftijd is uitgezeten, maar de nieuwe wet biedt de mogelijkheid om daar voorwaarden aan te verbinden. Als de delinquent zich niet aan deze voorwaarden houdt dan moet hij voor de rest van zijn straftijd weer de gevangenis in. De Wet voorwaardelijke invrijheidstelling houdt dus in dat een recht van gedetineerden ingeperkt wordt.

De schrijver van tekst 4 heeft het systematisch over vervroegde vrijlating in plaats van voorwaardelijke invrijheidstelling.

- 1p 11 Wat zou de bedoeling van de schrijver kunnen zijn voor deze woordkeus?

Lees tekst 4.

Tekst 4 beschrijft een gedachtewisseling tijdens een vergadering van de Tweede Kamer. Die gedachtewisseling past binnen een fase van het systeemmodel van politieke besluitvorming.

- 2p 12 In welke fase van het systeemmodel van politieke besluitvorming spelen de gebeurtenissen van tekst 4 zich af? Leg je antwoord uit.

Zie de regels 51 tot en met 55 van tekst 4.

- 2p 13 Past deze opstelling meer bij een rechtse of bij een linkse politieke visie? Leg je antwoord uit en geef daarbij een kenmerkend verschil tussen beide visies met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Zie tekst 4.

In de discussie over de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen verschillende theoretische standpunten onderscheiden worden. We onderscheiden absolute theorieën en relatieve theorieën over straffen. In de tekst zijn beide soorten theorieën te herkennen.

- 4p 14 – Geef een citaat (met regelnummers) dat past bij relatieve theorieën.
– Geef een citaat (met regelnummers) dat past bij absolute theorieën.
Leg je keuze van de door jou gegeven citaten uit.

De politici in tekst 4 pleiten voor een verharding van het beleid. Er waren in hetzelfde debat ook Tweede Kamerleden die een andere mening hadden maar zij worden in tekst 4 niet genoemd. Dit zou je kunnen verklaren met het begrip medialogica

- 3p 15 – Wat is medialogica?
– Leg uit hoe medialogica van invloed kan zijn op het beleid ten aanzien van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Lees tekst 5.

De bijzondere voorwaarden die verbonden worden aan de voorwaardelijke invrijheidstelling van Van der G. zijn in verband te brengen met de doelen en functies van straffen.

- 4p 16 Kies twee van de genoemde bijzondere voorwaarden en leg bij elk van beide uit welk doel van straf er bij de voorwaardelijke invrijheidstelling van Van der G. mee beoogd kan worden. Kies de bijzondere voorwaarden zo, dat het bij elk om een ander strafdoel gaat.

Van der G. moet zich wekelijks melden bij de reclassering (zie de regels 9 tot en met 11 van tekst 5).

- 1p 17 Welke doelstelling van de reclassering is te herkennen in de meldingsplicht van Van der G.?

Er zijn theorieën ter verklaring van crimineel gedrag waarmee de voorwaarde dat een enkelband gedragen moet worden, kan worden onderbouwd.

- 4p 18 Geef twee van deze theorieën waarmee de voorwaarde dat een enkelband gedragen moet worden, kan worden onderbouwd.
Licht je antwoord toe.

Politici kunnen vaak grote druk ervaren om snel een wet te maken om te voldoen aan eisen die vanuit de samenleving gesteld worden. In de omzettingsfase van het proces van politieke besluitvorming worden enkele procedures doorlopen. Deze procedures kunnen het tot stand komen van ondoordachte wetten tegen gaan.

- 2p **19** Leg uit met welke twee formele stappen uit de wetgevingsprocedure het maken van een ondoordachte wet kan worden tegengegaan.

Zie de teksten 4 en 5.

Eén van de teksten 4 en 5 is gepubliceerd in *Elsevier* en de andere komt uit *NRC Handelsblad*.

- 2p **20** Geef een inhoudelijk verschil tussen beide teksten en leg op grond daarvan uit welke tekst uit *Elsevier* komt en welke uit *NRC Handelsblad*.

Opgave 3 De vrijlating van Volkert van der G.

tekst 4

Tweede Kamer: crimineel moet vervroegde vrijlating verdienen

Criminelen komen in Nederland veel te gemakkelijk op vrije voeten wanneer zij twee derde van hun straf hebben uitgezeten. Veroordeelde delinquenten zouden dit privilege eigenlijk moeten verdienen.

Volkert van der Graaf toonde geen berouw voor de politieke moord op politicus Pim Fortuyn. Toch komt de moordenaar twaalf jaar na zijn aanslag op de Nederlandse democratie op vrije voeten.

Brave crimineel

Omdat hij tijdens zijn gevangenschap geen problemen heeft veroorzaakt komt hij, net als iedere andere 'brave' crimineel, automatisch vrij na twee derde van de straf uitgezeten te hebben.

Van dat systeem wil een meerderheid in de Tweede Kamer nu afscheid nemen. VVD, CDA, PVV, ChristenUnie en de SGP en twee voormalige PVV'ers willen dat dit automatisme op de schop gaat, meldt De Telegraaf donderdag.

Promotie

De Kamerleden vinden dat een crimineel zijn vervroegde invrijheid-

stelling moet verdienen in plaats van krijgen zolang hij zich niet misdraagt of geen ontsnappingspoging doet. VVD Kamerlid Ard van der Steur pleit voor een promotie-degradatiesysteem waarin de delinquent tot een hogere status kan promoveren wanneer hij overal aan meewerkt maar ook kan degraderen als hij iets weigert. Van der Steur ergerde zich eraan dat Van der Graaf niet meewerkte aan een programma om zijn recidivekans te verkleinen.

Geen berouw

Ook toonde de moordenaar op geen enkel moment berouw voor zijn daad. CDA-Kamerlid Madeleine van Toorenburg zei daarover: "Ik heb niet het idee dat hier iemand naar buiten komt die snapt dat-ie fout bezig is." De PVV en de SGP willen helemaal af van de vervroegde vrijlating. "Dit kunnen we aan de samenleving niet meer uitleggen", luidt het credo van de twee partijen. Volkert van der Graaf zal op 2 mei worden vrijgelaten. Hij mag niet terug naar zijn voormalige woonplaats Harderwijk. Hij vertrekt vermoedelijk naar Duitsland.

27 maart 2014

tekst 5

Volkert van der G. is vrijgelaten

BINNENLAND Volkert van der G., de moordenaar van Pim Fortuyn, is voorwaardelijk vrijgelaten. Dat meldt het Openbaar Ministerie

5 (OM).

Van der G. heeft twee derde van zijn celstraf erop zitten. Van der G. moet zich wel aan bijzondere voorwaarden houden. Na zijn vrijlating moet Van der G. zich wekelijks melden bij de reclassering én krijgt hij een enkelband met gps, de zwaarste vorm van elektronisch toezicht. Met gps kan de reclassering dag en nacht zien waar 10 iemand zich beweegt – en als hij in een verboden gebied komt, gaat er een alarm af.

Van der G. moet zich laten behandelen door een psycholoog of 20 psychiater en hij krijgt een gebiedsverbod voor Hilversum (waar hij Fortuyn doodschoot), Rotterdam (de oude woonplaats van Fortuyn), Den Haag (het politieke centrum van 25 Nederland) en de woonplaats(en) van de nabestaanden. Verder mag hij

geen contact opnemen met de media of nabestaanden.

30 Waar Van der G. gaat wonen is niet bekend. Hij gaat in ieder geval niet terug naar zijn oude woonplaats Harderwijk. Er wordt wel gezegd dat Van der G. alleen in het buitenland echt veilig zou zijn.

35 Het Gerechtshof in Amsterdam veroordeelde Van der G. op 18 juli 2003 tot 18 jaar cel voor de moord op Pim Fortuyn op 6 mei 2002. In maart maakte staatssecretaris Teeven 40 bekend dat Van der G. vandaag voorwaardelijk vrij zou komen. Dan zit twee derde van zijn straf erop. Het OM zag geen reden tot uitstel of afstel van zijn voorwaardelijke invrijheidstelling. Van der G. heeft geen 45 psychische stoornis, zo oordeelde het OM. De kans op herhaling wordt laag ingeschat, in tegenstelling tot wat eerder onderzoek uitwees. Ook 50 Teeven zag geen reden tot uitstel of afstel.

2 mei 2014